

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1962

BRNO 1963

Povrchový sběr na sídlišti z doby římské u Blučiny.

Ivan Peškař

Tab. 26.

Při jedné z prohlídek rozlehlého sídliště z doby římské v trati "Spodní Kolberky" u Blučiny, okr. Brno-venkov, na jehož ploše, kde byl v r. 1959 zaměřen větší počet objektů^{1/}, je plánováno provedení systematického výzkumu, přinesl povrchový sběr na podzim r. 1962 další ukázky keramického materiálu.

Mezi střepy hrubších, v ruce robených nádob jsou nejpočetnější zlomky z misek se zataženým okrajem. Kromě exemplářů s nezdobenými stěnami jsou zde i nádoby s výzdobou šikmých rýh nebo obloučků, rytých hřebenem. Spodní část ploché vrchlíkovité misky s tuhováním povrchem ukazuje nejspíše svastikový ornament, vytvořený žlábkem a doplněný snad ještě okrouhlými důlky. Jiná větší skupina pochází z velkých, pravděpodobně hrncovitých nádob s vyhnutým, v některých případech na vnitřní straně žlábkovitě prohnutým okrajem. Keramika tohoto druhu byla většinou zdobena prsty vytlačovanými důlky s nehtovou rýhou. K nějakému většímu tvaru zřejmě patřilo také kolínkovité ucho. Pozoruhodným nálezem je střep z trychtýřovitého cedníku bez dna, jehož zachovalý příklad známe např. ze sídliště ve Vícemilicích^{2/}.

Z menších členěných tvarů je zastoupen fragment malé nádoby s prohnutým hrdlem, odděleným od klenutého spodku plastickým žebírkem mezi dvěma mělkými vodorovnými žlábkem, dále se vyskytl střípek z misečky s šikmo rozevřeným hrdélkem, jehož okraj je oddělen vodorovnou rýhou, a s odsazenou spodní částí, pokrytou plastickými prsty modelovanými bradavkami. Na ostatních, tvarově bližších neurčitelných zlomcích převládá ornament z nehtových vrypů v různém provedení a uspořádání a ryté mřížování. Ojedinělý je tuhovaný střep z jemného materiálu, ozdobený meandrovým a klikatkovým vzorem, vytvořeným několikanásobným otiskem ozubeného kolečka.

Druhý soubor tvoří střepy keramiky, vyrobené na hrncířském kruhu. Na prvním místě dlužno se zmínit o zlomku nádoby, která patří k charakteristickým formám pozdní doby římské na Moravě. Nález pochází ze střední části mísy, zhotovené z jemného šedookrového materiálu a zdobené na svislém, žebírky ohraničeném pásu dvěma jednoduchými vlnovkami. Mezi zbytky keramiky provinciálního původu jsou nejhojnější fragmenty světle oranžových nádob, z nichž některé byly na vnější, načervenalým firnisem pokryté straně zdobeny rýhami a zářezy, provedenými kolečkem. Nechybějí zde ani dva zlomky z prstencové misky, vypálené z jemného šedého materiálu a zdobené na obou stranách vrytým šrafovým ornamentem. Z importovaného zboží je nejvýznamnější drobný střípek terry sigillaty, určený Fr. Křížkem jako výrobek rheinzabernské dílny Comitialovy z doby Commodovy až Caracalovy. Do skupiny jemnozrné keramiky s drsným povrchem se řadí tři ukázky různých forem - okrajová část šedookrové zásobnice s plochým okružím, střep z hrnce s tělem odsazeným od kónického hrdla s vyhnutým, na vnitřní straně žlábkovitě prohnutým okrajem a konečně malý zlomek z šedočerného poháru se zprohýbanou stěnou.

Chronologické postavení nové kolekce střepů z blučinského sídliště je dosti široké. Některé nálezy lze klást ještě do druhého století, výrazněji je však zastoupen materiál, představující hrncířské výrobky z mladší doby římské.

Poznámky:

- 1/ Srov. Přehled výzkumů 1959, Brno 1960, 86.
- 2/ F.Kalousek - M.R.Pernička, Die römische Siedlung bei Vicemilice in Böhren. SbFFBU 1956, řada L 1, tab.XI:1.

Lebefunde auf der Siedlung aus der römischen Kaiserzeit bei Blučina.

Im Herbst 1962 wurde auf der Fläche der bekannten ausgedehnten Siedlung aus der römischen Kaiserzeit in der Flur "Spodní Kolberky" bei Blučina, Bez.Brno-venkov, weiteres keramisches Material gewonnen. Die chronologische Stellung der neuen Scherbenkollektion ist ziemlich breit. Einige Funde können noch in das zweite Jahrhundert gelegt werden, markanter sind jedoch Fragmente vertreten, die Töpfererzeugnisse aus der jüngeren römischen Kaiserzeit vorstellen.

- - -

Slovanské kostry z Velkých Hostěrádek.

Milan Stloukal

Záohranným výzkumem Karla Ludikovského ve Velkých Hostěrádkách byla odkryta část slovanského pohřebiště z 11. století se sedmi hroby.

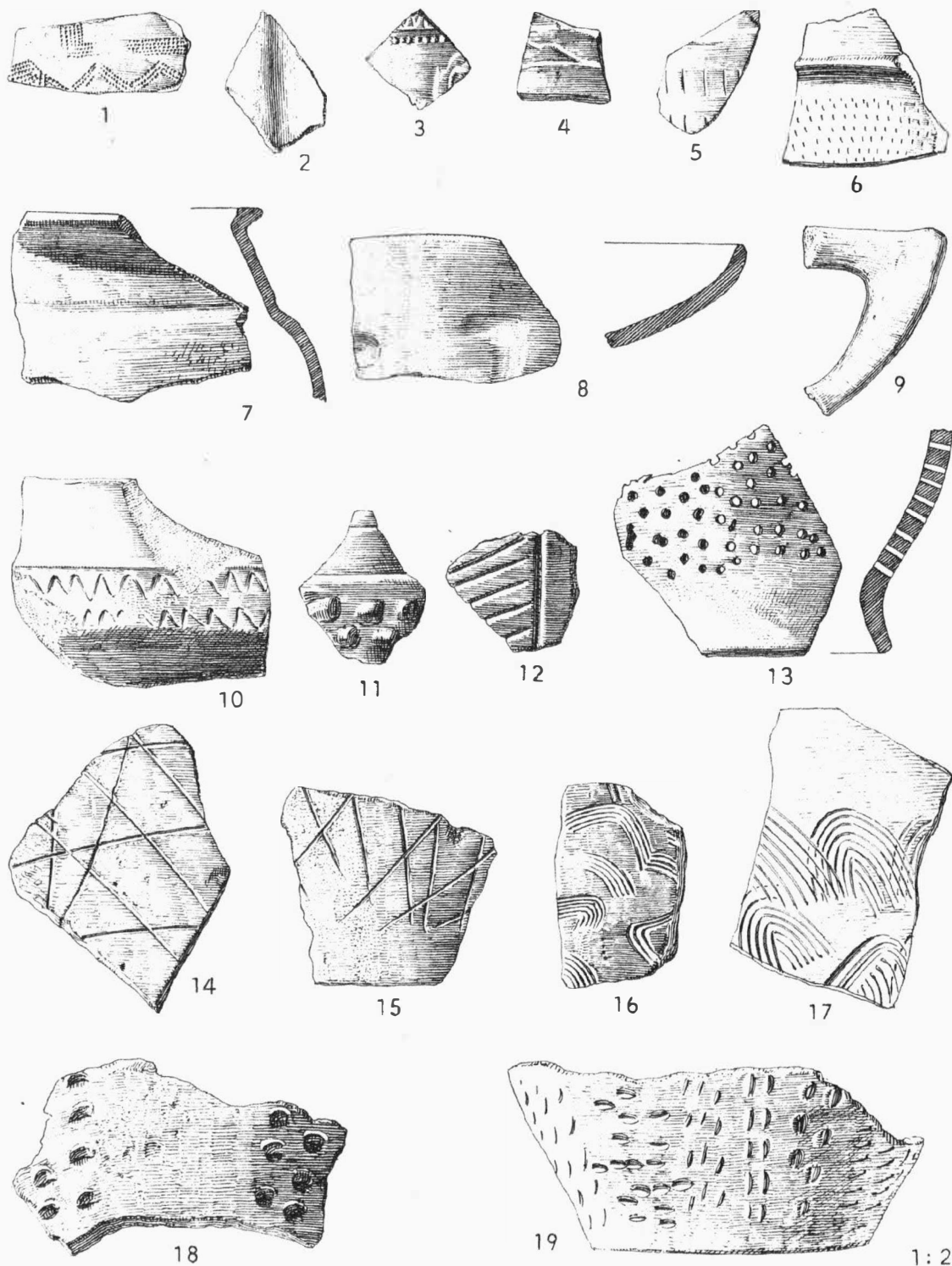
Hrob č. 1 - silně poškozená dětská kostra. Délka lebky 173 mm, šířka lebky 135 mm, délkošířkový index lebky 78,0 /mesokrání/.

Závěr : infans II /7 let/.

Hrob č. 2 - silně poškozená kostra dospělého člověka, z lebky zachováno jen několik zlomků. Pánev mužského tvaru, dlouhé kosti velmi velké s velkými kloubními plochami, výška postavy byla vypočítána na 176,5 cm, tedy velká.

Závěr : muž, ?

Hrob č. 3 - silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka je pouze mírně poškozena, středně robustní se srůstajícími švy. Glabella je středně silná /III.st./, kolmé čelo, temeno tvoří jednoduchý oblouk, týl klenutý a mírně protažený, protuberantia occipitalis externa plochá /I.st./, bradavkové výběžky středně velké, profil orthognatní, mandibula středně robustní. V normě frontalis středně široké čelo, středně silné nadočnicové oblouky, úzký kořen nosu, středně široký jářmový oblouk, středně silný horní okraj očnice, gonía vytočená do stran. Vertikální obrys pentagonoid. Přes polovinu chrupu /18 zubů/ vypadla za života. Na lebce jsou stopy zhojených sečných ran. Dvě jdou celkem rovnoběžně napříč čelem, první asi 23 mm a druhá 39 mm nad kořenem nosu. Třetí ranou byl odseknut spodní okraj těle dolní čelisti v šířce asi 5 mm od středu mandibuly směrem doprava do vzdálenosti 33 mm. Odseknutý proužek kosti přirostl, ovšem na několika místech zůstaly mezi tělem mandibuly a přihojeným odštěpkem drobné otvůrky. Cribra orbitalia v očních. Postkraniální skelet středně robustní, dlouhé kosti s velkými kloubními plochami, epifysy jsou plně přirostlé. Pánev mužského tvaru, obratle typ 2 - 3, porovitá struktura horních a dolních ploch obratlových těl. Uprostřed diafysy levé no femuru stopa po kortikálním zánětu zhojená v dislokaci. Asi 8 cm nad dolním koncem zlomenina levé tibie.

Tab. 26. Blučina / okr. Brno-venkov /, "Spodní Kolberky". Sídliště z doby římské.
- Sie lung aus der römischen Kaiserzeit.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1962.

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Roulík.
Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovecký a PhDr. Anna Medunová.
Překlady: R. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
Kresby: J. Jaša.
Na titulní stránce: Záchytná ploténka ostruhy ze slovanského
kostrového hrobu v Mikulčicích.
Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.

